

(بشرح ذیل خوانده شد)
 بنده پیشنهاد می کنم ماده ۳ اینطور نوشته شود : پرداخت یکدوازدهم ماهیانه اعتبارات مصوبه در این قانون موکول قدیم بودجه های تفصیلی آن به مجلس و موافق بودن آنها با قانون استخدام است .

مخبر - این پیشنهاد با همان دولت مطابق است منتهی عبارت فرق دارد در آن پیشنهاد کمیسیون اگر عبارت « بعد از صدور اجازه ثانوی » را حذف کنند مطابق با این پیشنهاد میشود و اگر آقای منتصر الملك این نظر را دارند گمان می کنم اگر با حذف صدور اجازه ثانوی موافقت کنند بهتر باشد .

منتصر الملك بنده پیشنهاد خود را پس میگیرم .

رئیس - آقایان مصباح دیوان و زنجانی و مدرس پیشنهاد کرده اند که بماده پیشنهادی دولت رأی گرفته شود این پیشنهاد يك پیشنهاد شخصی است و باید بقابل توجه بودن آن رأی گرفته شود و اگر بخواهند همین امشب رأی گرفته شود طریقه دیگری هم دارد و آن اینست که اول بماده پیشنهادی کمیسیون رأی بگیریم اگر رد شد آنوقت به پیشنهاد دولت رأی گرفته شود حالاً هر کدام را آقایان صلاح میدانند رأی گرفته شود .

مخبر - اگر از پیشنهاد کمیسیون عبارت (صدور اجازه ثانوی) را حذف کنیم هم آقایانی که با پیشنهاد کمیسیون موافقت دارند و هم آقایانی که میخواهند به پیشنهاد دولت رأی بدهند هر دو میتوانند رأی بدهند .

(ماده سوم با این اصلاح قرائت شد)

رئیس - رأی میگیریم باین ماده آقایانی که تصویب مینمایند قیام فرمایند (عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . دو فقره طرح رسیده قرائت و مرابعه بکمیسیون مبتکرات میشود .

(۱) در این چند روزه که انجمن نظارت طهران شروع بتوزیع تعرفه نموده است در موضوع بی ترتیبی ها و دسائسی که در اخذ تعرفه روی داده اشتها رانسی در هر جا جریان دارد که شاید بتوان گفت بعد شایع رسیده است و چون یکی از حکمتهای تعیین وقت شروع بتجدید انتخابات در سه ماه قبل از ختم دوره تقنینیه مسلماً بعمل آمدن نظارت مجلس در اجراء قوانین و مراقبت در حسن انتظام و صحت جریان انتخاباتست و انجام این مقصود که عبارت از اداء وظیفه نمایندگی است جز با وضع اجراء قوانین لازمه عملی نخواهد بود لهذا امضاء کنندگان این ورقه مواد ذیل را پیشنهاد مینمایند که فوراً بکمیسیون

مبتکرات ارجاع و پس از طی مدارج لازم بکمیسیون تجدید نظر در قانون انتخابات ارجاع شده از تصویب مجلس شورای ملی بگذرد و بوسیله اجرای آن از عملیاتی که برخلاف قوانین و غیر مشروع است جلوگیری شود .

ماده اول - اگر کسی تعرفه انتخابات را فروخته یا خریداری نماید یا در اخذ تعرفه و دادن رای ساخته کاری و تقلبی از قبیل تکرار در گرفتن تعرفه و دادن رای و تبدیل اسم برای تکرار تعرفه و رأی و ساختن تعرفه و امثال اینها را مرتکب شود یا دیگران را باهمال مذکوره تشویق و وادار کند جلب بمعنا که شده پس از ثبوت تقصیر مجازات خواهد شد

۲- فروشنده تعرفه از حق رای در انتخابات در دوره معروم بوده بعلاوه از يك تا پنجروز حبس خواهد شد

خریداری کننده تعرفه و اقدام کننده بهر گونه تطمیع از حق رای و حق انتخاب شدن در دوره انتخابیه معروم بوده بعلاوه دو روز یا یک هفته حبس خواهد شد سازنده تعرفه و اقدام کننده بتهدید در انتخابات از حق رای و حق انتخاب شدن در دوره انتخابیه معروم شده بعلاوه سه تا پانزده روز حبس خواهد شد .

تکرار در اخذ تعرفه و دادن رای موجب سلب حق رای در يك دوره و يك روز حبس خواهد بود .

مجازات سایر تقلبات در عمل انتخابات باقتضای اهمیت آنها و مطابقت آنها با تقصیرات مذکوره فوق در حداقل و اکثر مجازاتهای مذکوره خواهد بود

۳- وزیر داخله و عدلیه مأمور اجراء این قانون هستند

سید محمد تدین • سید المحققین • (مساوات) محمد صادق طباطبائی • محمد طاهر الطبرسی • محمد نجات • کیخسرو شاهرخ • سلیمان بن محسن • رکن الملك • حائری زاده • مستشار السلطنه • میرزا یانس ناظم العلماء •

(۲) ما امضاء کنندگان ذیل پیشنهاد میکنم که ماده واحده ذیل برای جلوگیری از وسائل و تقلب در انتخابات تصویب گردد :-

هر کس بجرم خریداری تعرفه و فروش تعرفه دستگیر و این جرم محقق گردد از حق انتخاب کردن و انتخاب شدن معروم خواهد بود .

فیروز • سهام السلطان • حاج سید عبدالوهاب رضوی • م-ع- کازرونی

رئیس - این طرحها ارجاع میشود بکمیسیون مبتکرات و چون فوریت دارد ممکن است کمیسیون فردا تشکیل شود و برای فردا شب راپرت بدهند آقای اقبال - السلطان راجع بماده سوم تبصره پیشنهاد کرده بودند که فراموش شد قرائت شود و

فملا قرائت میشود (بشرح آتی قرائت شد)
 بنده تبصره ذیل را برای الحاق بماده ۳ پیشنهاد میکنم:

تبصره - وزارت مالیه مختار است که مستمریات را بطور ماهیانه یا سالیانه بپردازد .

(اقبال السلطان)
رئیس - آقای اقبال السلطان (اجازه)

اقبال السلطان - چون معمول این بوده است که تاکنون مستمریات را دولت سالیانه میپرداخته است و نظر باینکه اغلب از مستمریات ده تومان و پنج تومان است اگر بواسطه این قانون بنا باشد بپردازند برای اشخاصی که مستمری دارند خیلی اسباب زحمت است خوبست بوزارت مالیه اختیار داده شود اگر مبلغ آنها کم است يك مرتبه و الا متدرجاً بپردازند

رئیس - چون مقداری از شب گذشته خوبست فردا شب در این باب مذاکره کنیم دستوراً اولاً بودجه مملکتی • ثانیاً لایحه کمیسیون بودجه راجع به سواران بختیاری ثالثاً بودجه وزارت خارجه بابت سه ایستیل رابعاً راجع ببعین الدوله . آقای حاج میرزا عبدالوهاب

(اجازه)
حاج میرزا عبدالوهاب - در چند شب قبل قرار شد قانون ممیزی شب پنجشنبه جزء دستور گذاشته شود خوبست جزء دستور فردا شب قرار داده شود

وزیر خارجه - بنده وعده داده بودم پیشنهادی نسبت بقانون تجدید مدت توقف سفراء تقدیم مجلس کنم حالا تقدیم میکنم برای اینکه ارجاع بکمیسیون خارجه فرمایند و تمنا میکنم در انجام آن تسریع فرمایند .

مجلس هفت ساعت و نیم از شب گذشته ختم شد

رئیس مجلس - مؤتمن الملك جلسه ۲۶۸

صورت مشروح مجلس لیله پنجشنبه ۱۳ تیر ۱۳۰۲ برابر ۱۶ رمضان المبارک ۱۳۴۱ (مجلس تقریباً پنج ساعت از شب گذشته بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید)

صورت مجلس لیله چهارشنبه ۱۲ تیر را آقای امیر ناصر قرائت نمودند **رئیس** - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - بنده پس از تصویب صورت مجلس عرض دارم **رئیس** - آقای اقبال السلطان (اجازه)

اقبال السلطان - آقای امین التجار را که فائز بی اجازه نوشته اند مرخص

بستری و در تحت معالجه هستند **رئیس** - خوب بود لافل يك یاداشتی میفرستادند • آقای آفاسید یعقوب (اجازه)

آفاسید یعقوب - جواب این قبیل مسائل را بنده باید بدم راجع بآقای حاج امین التجار ایشان مریض هستند کمیون هم بایشان اجازه داده است و باید مخبر راپرت آن را بمرض مجلس برسانند ولی هنوز نرسانده است • راجع بحاج میرزا علی محمد هم ایشان مریض هستند راپرتش هم نوشته شده و تقدیم مقام ریاست شده دیشب فرمودید جلسه دیگر قرائت میشود خواهش میکنم قرائت شود

رئیس - آقای معتمد التجار (اجازه)

معتمد التجار - بنده در صورت مجلس عرض ندارم يك سؤالی از آقای وزیر امور خارجه دارم اگر اجازه میفرمائید عرض کنم ؟

رئیس - دیگر در صورت مجلس اشکالی نیست

(گفته شد خیر)

رئیس - آقای حاج میرزا علی محمد چون مریض هستند تقاضای يك ماه ونیم مرخص نموده اند از تاریخ سوم تیر کمیسیون هم تصویب کرده در این باب مخالفت نیست • (مخالفت نبود)

رئیس - رأی میگیریم آقایانی که مرخصی ایشان را تصویب میکنند قیام فرمایند (جمع کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد • آقای محمد ولی میرزا آقای وزیر فوائد عامه سؤالی داشتند

محمد ولی میرزا - سؤال بنده از آقای وزیر فوائد عامه بطوریکه چند دفعه هم تذکره کردم راجع براه آهن تبریز و جلفا و شعبه ایست که تا کنان در پاچه ارومیه میروند نظر باینکه آقای حاج مخبر السلطنه خودشان مدتی در تبریز بوده اند و بخوبی از اوضاع راه آهن و اهمیت آن مسیوق هستند لازم نیست بنده داخل در جزئیات این موضوع شده و شرح اهمیتی که این راه آهن دارد بمرض آقایان برسانم که چقدر راه آهن برای آذربایجان بلکه برای تجارت ایران نافع خواهد بود مخصوصاً پس از اینکه قرارداد تجارتهای ما با همسایه شمالی انجام بگیرد در حیات اقتصادی ایران اهمیتی که اهمیت خاصی دارا خواهد بود امتداد این راه آهن از تبریز تا جلفا ۲۴ فرسخ است و در واقع ممتد میشود بماراه قفقاز و دریای آزاد در بندر طوم و در این سنوات اخیر بواسطه اوضاع آن صفحات این راه آهن بکلی فلج شده و به هیچ وجه جریان ندارد یکی از علل عمده اش را بنده تصدیق میکنم مسئله وضعیت مال التجاره

شود در آن غیر از اینکه تا يك درجه آقایان رامتوجه كند و از زوری مذاقه در آن رأی داده شود ضرر دیگری در آن نمی بینم قانوناً تفاوتش بیش از یک هفته نیست مطلبی که باین اندازه اهمیت دارد خوب است دولت هم موافقت و این تقاضای فوریت که همین است سوء تعبیری بشود ننماید تا در کمیسیون و مجلس بایک دقت و بی طرفی کاملی مطالعه بشود اگر نظریات دولت صحیح باشد البته هیچکس با نظریات دولت مخالفت نخواهد نمود

رئیس آقای کازرونی (اجازه)

آقا میرزا علی کازرونی - عرض میکنم اینجا دو مسئله است یکی راجع برویبه است یکی راجع بقرآن است ما رویبه نظر باینکه موقع عوض بزودی میرسد اهالی و تجار بند لنگه در بندر بمبئی ولنگه وهم چنین از بوشهر يك تلگرافاتی کرده بودند واسترحام کرده بودند که اگر این کار ادامه پیدا کند یعنی منع خروج رویبه تجارت مابکلی از میان ودر نتیجه بندر مرکزی مثل لنگه بکلی اموراتش مختل خواهد شد وبنده تصور میکنم می بینم رویبه که به منزله مال التجاره است ووارد مملکت ما میشود دو متقال نقره خالص دارد در ازاء سه قرن با چهار قران برداشته میشود استکارش عافلاته نیست و خروجش محظوری ندارد از این جهت بنده موافقم که باید بغوریت در این قسمت رأی گرفته شودر اما در قسمت قران بنده میخواهم دلائلی عرض کنم که آقای آقا سید یعقوب قانع شوند در خصوص قران از بوشهر تجار تلگرافاتی کرده بودند که منع خروج قران از بندر ایران بندر دیگر ایران يك سخته بزرگی بتجارت وارد آورده واسباب وقفه تجارت شده است بندر لنگه محتاج است که با بنادر جزء خودش رابطه تجارتی داشته باشد و مال التجاره که در بندر جزء است وارد بوشهر نمایانوار بوشهر یوادر عوض آنها بفرستند و اگر بنا شود از بندر بوشهر پول در عوض مال التجاره به بنادر جزء نرود وبعال وقفه بماند این جزئی صادراتی هم که داریم از بین خواهد رفت وبنده تصور میکنم اصولاً حمل طلا و نقره از يك بندر ایران بندر دیگر ایران بمنزله خروج پول است از اصفهان بطهران بابه عکس و به عقیده بنده این اجازه هیچ اشکالی ندارد این است که بنده هیچ مانعی برای رأی دادن بغوریت نمی بینم از این جهت بنده موافقم (جمعی گفتند مذاکرات کافی است)

رئیس - رأی می گیریم بغوریت این لایحه آقایانی که تصویب می کنند قیام نمایند (عده قیام نمودند)

(در این موقع دو نفر از نمایندگان وارد مجلس شدند)

رئیس - دوباره رأی بگیریم چون دو نفر وارد شدند .

رأی میگیریم بغوریت آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (عده قبلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد رایورت کمیسیون مبتکران راجع به طرحی که از طرف جمعی از آقایان دیشب بپیشنهاد شده است در موضوع عملیاتی که در گرفتن تعرفه میشود و پیشنهاد هم قرائت شد

رئیس - مبتکران هم باتفاق آراء قابل توجه دانستند حالا باید تکلیف این پیشنهاد در مجلس معلوم شود

رئیس - آقای مستشار السلطنه (اجازه)

مستشار السلطنه - بنده خواستم به بینم لایحه دولت راجع بمنع خروج مسکوکات تکلیفش چه شد و بکجا رجوع میشود کمیسیون فواید عامه که انتخاب شده است

رئیس - انتخاب میکنیم

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

رئیس حائری زاده - بنده خواستم به بینم لایحه دولت راجع بمنع خروج مسکوکات تکلیفش چه شد و بکجا رجوع میشود کمیسیون فواید عامه که انتخاب شده است

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

رئیس حائری زاده - بنده خواستم به بینم لایحه دولت راجع بمنع خروج مسکوکات تکلیفش چه شد و بکجا رجوع میشود کمیسیون فواید عامه که انتخاب شده است

رئیس - انتخاب میکنیم

(گفتند مذاکرات کافی است)

رئیس - رأی میگیریم بغوریت این لایحه آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (عده قبلی قیام نمودند)

رئیس - مبتکران هم باتفاق آراء قابل توجه دانستند حالا باید تکلیف این پیشنهاد در مجلس معلوم شود

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

رئیس حائری زاده - بنده خواستم به بینم لایحه دولت راجع بمنع خروج مسکوکات تکلیفش چه شد و بکجا رجوع میشود کمیسیون فواید عامه که انتخاب شده است

رئیس - انتخاب میکنیم

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

رئیس - رأی میگیریم بغوریت این لایحه آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (عده قبلی قیام نمودند)

رئیس - مبتکران هم باتفاق آراء قابل توجه دانستند حالا باید تکلیف این پیشنهاد در مجلس معلوم شود

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

رئیس حائری زاده - بنده خواستم به بینم لایحه دولت راجع بمنع خروج مسکوکات تکلیفش چه شد و بکجا رجوع میشود کمیسیون فواید عامه که انتخاب شده است

رئیس - انتخاب میکنیم

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

رئیس - رأی میگیریم بغوریت این لایحه آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (عده قبلی قیام نمودند)

رئیس - مبتکران هم باتفاق آراء قابل توجه دانستند حالا باید تکلیف این پیشنهاد در مجلس معلوم شود

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

رئیس حائری زاده - بنده خواستم به بینم لایحه دولت راجع بمنع خروج مسکوکات تکلیفش چه شد و بکجا رجوع میشود کمیسیون فواید عامه که انتخاب شده است

رئیس - انتخاب میکنیم

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

رئیس - رأی میگیریم بغوریت این لایحه آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (عده قبلی قیام نمودند)

رئیس - مبتکران هم باتفاق آراء قابل توجه دانستند حالا باید تکلیف این پیشنهاد در مجلس معلوم شود

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

رئیس حائری زاده - بنده خواستم به بینم لایحه دولت راجع بمنع خروج مسکوکات تکلیفش چه شد و بکجا رجوع میشود کمیسیون فواید عامه که انتخاب شده است

رئیس - انتخاب میکنیم

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

رئیس - رأی میگیریم بغوریت این لایحه آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (عده قبلی قیام نمودند)

رئیس - مبتکران هم باتفاق آراء قابل توجه دانستند حالا باید تکلیف این پیشنهاد در مجلس معلوم شود

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

رئیس حائری زاده - بنده خواستم به بینم لایحه دولت راجع بمنع خروج مسکوکات تکلیفش چه شد و بکجا رجوع میشود کمیسیون فواید عامه که انتخاب شده است

رئیس - انتخاب میکنیم

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

(عده قیام نمودند)

(در این موقع دو نفر از نمایندگان وارد مجلس شدند)

رئیس - رأی میگیریم بغوریت این لایحه آقایانی که تصویب می کنند قیام نمایند

رئیس - رأی میگیریم بغوریت این لایحه آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند

رئیس - رأی میگیریم بغوریت این لایحه آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند

رئیس - رأی میگیریم بغوریت این لایحه آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند

رئیس - رأی میگیریم بغوریت این لایحه آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند

رئیس - رأی میگیریم بغوریت این لایحه آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند

برای جلوگیری از آنها است که مردم را در مضیقه نیندازند که برون آنجاوهی تقاضا کنند و توصیه بگیرند بقرینه بنده آن ماده اول بهتر از اینست

رئیس - آقای آقامیرزا علی (اجازه)

آقامیرزا علی کازرونی - بنده

مواقف (جمع) گفتند مذاکرات کافی است)

رئیس - کافی است؟

(گفته شد بله)

رئیس - پیشنهاد آقای زنجانی قرائت میشود وبعد رای میگیرم

(شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم ماده دوم چنین نوشته شود:

وجوهیکه برای خدمت یا عوض مالی است قبل از انجام خدمت یا تسلیم اموال پرداخته نخواهد شد

زنجان - بنده عضو کمیسیون هستم

آنجا هم بودم و این مذاکرات هم شد ولی مطلب مشتبه شده است آنچه که بنده فهمیدم چنانکه آقای دکتر میلیسویسایرین هم توضیحات دادند مقصود این بود:

ادای وجوهی که برای خدمت است قبل از انجام خدمت (یعنی مساعدت و پیشگی) غلط است یعنی وجهی که در قبال کار است قبل از انجام خدمت نباید داده شود هم چنین برای وجهی که برای خرید مالی است یا مالی درخواهد آورد آنرا هم پیشگی ندهد مقصود این بود و این مسئله هم منحصر بهمین دوجا است یعنی چیزهاییکه در بودجه برای خرید اشیاء و اموال یا برای خدمت منظور شده ولی وجه دیگر که در مقابل خدمت است و نه عوض مالی است این - طور نیست مثل آن مثالها که گفته شد:

مثلاً تعمیر ابنیه دولتی عوض مالی نیست داخل خدمت هم نیست همچنین وجهی است برای حفظالصحه

دوا برای مریضخانه ها یا مستمریات و خیریه و وجه دیگر که نه برای انجام خدمت است و نه برای اموال و این عبارت بآنها هم شامل میشود و حال آنکه صحیح نیست این بود که بنده تخصیص دادم این ماده را بآنجایی که یا در مقابل انجام خدمتی است یا عوض مالی خواهد بود تا قبل داده نشود وبعد از انجام خدمت یا اخفمال داده شود

معاون وزارت مالیه - بعد از

مذاکراتیکه در کمیسیون شده غالباً باید گفت از این ماده اینطور مفهوم میشود - مقصود از گذشتن این ماده شرحی است که آقای مخبر فرمودند که وزارت مالیه میخواهد وسائل تهیه نماید که بعد ها مجبور باشد تا خدمتی انجام نشده وجهی پرداخته نشود چون مخارج در مملکت ما انواع مختلف پیدا کرده یعنی مخارج مختلفه مملکت

ما طور نیست که این ماده ممکن است بانواع مختلفه تفسیر شود از طرفی بنده باید عرض کنم که چنین ماده نوشته میشود که نشود بعوارض مختلفه تفسیر کرد ولی نمیشود که مطلب را بخصوص يك جمله مساعده برد زیرا از مخارج دولت اتفاق می افتد که ممکن است سفارشات برای تهیه هائی قبلاً بنده خاصه برای خارجه معمول و متداول اینست که يك حصه از قیمت سفارشات را قبلاً باید بدهد در صورتیکه هنوز اموالیکه سفارش داده بدست نیامده است مقصود از این عبارتیکه نوشته شده اینستکه هیچ وجهی پرداخته نشود مگر در مقابل خدمتیکه باید بعمل آید یا در مقابل چیزیکه بعوض آنوجه بدست بیاید یعنی وجه بیهوده نباید مصرف شود.

رئیس - آقای سدیدالملک - جزو کمیسیون هستند؟

سدیدالملک - بلی . آقای

زنجانی فرمودند ابنیه دولتی را که تعمیر می کنند در مقابل چه چیز است آقای . پول آن کج و آجری که خریده میشود در مقابل اموال است و آن پولیکه عملیات و معماران میگیرند در مقابل خدمتی است که انجام می دهند بیون ممت که بکسی نمیدهد بلاوجه وقتی دولتی میخواهد يك ممتش بجائی فرستد او هنوز کارش را انجام نداده و تمام آن مالی که آقای زنجانی فرمودند در مقابل خدمت و تسلیم اموال بود

رئیس - رأی میگیرم بقابل توجه

بودن این پیشنهاد : آقایانیکه قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(عده قلیبی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد . پیشنهاد آقای لسان المملک

(پیشنهاد آقای لسان المملک بمضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم ماده اینطور اصلاح شود :

پرداخت کلیه وجوهات در مقابل

خدمات و خرید اشیاء و سایر مخارجی است که مجلس شورای ملی تصویب مینماید

(لسان المملک)

رئیس - توضیح میدهد؟

لسان المملک - توضیحی ندارم

رئیس - پس رأی میگیرم

آقایانیکه اصلاح آقای لسان المملک را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(کسی قیام نکرد)

رئیس - رأی میگیرم باصل ساده

آقایانیکه ماده هفتم را تصویب میکنند قیام فرمایند

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد چون بودجه منظور شود و هنوز از مجلس نگذشته است

مذاکرات در کلیاتش میماند برای جلسه بعد

مدرس - اجازه میفرمائید؟

رئیس - در خصوص بودجه مجلس در جلسه آینده مذاکره میشود

طبع و توزیع هم شده است ولی یک جزئی تغییری کرده بود بعلم اینکه درست ماده بندی نشده بود در آتی اصلاح و بین آقایان نمایندگان توزیع کرده اند در جلسه بعد مطرح میشود

جلسه آتیه هم شب شنبه خواهد بود بمناسبت اینکه شب یکشنبه شب نوزدهم است و نمیتوانیم جلسه داشته باشیم دستور هم بقیه دستور امشب - بودجه مجلس و بودجه وزارت خارجه و لایحه راجع بسواران بختباری و بمن العوله

آقای ملک الشعراء

(اجازه)

ملک الشعراء عریض بنده در تعقیب و تکمیل آن عریض است که در موقع اعلان انتخابات بعرض مجلس رسانیدم و البته همه موافقت خواهند کرد این نظریاتی که عرض میکنم کاملاً مورد دقت واقع شود و کلیه عریض بنده امیدوارم مجلس شورای ملی و آقایان دقت و موافقت فرمایند خوشبختانه اولین دفعه استکه انتخابات با بودن مجلس شورای ملی بجزایران افتاده است و امیدوارم با موافقت کامله دولت و باصمیمت قطعی که باید دولت در اجرای انتخابات داشته باشد سرعت عمل و بیطرفی کامل بخرج داده شود با بودن مجلس شورای و قبل از ختم دوره چهارم لااقل يك قسمت مهم از انتخابات وجود خارجی پیدا کند برای تأکید در این قضیه است يك قسمت مذاکراتی لازم شد عرض کنم و چون وقت گذشته است خاطر محترم آقایان را متذکر میشوم دولت اساساً در اعلان انتخابات يك مسامحه و تعللی و رزید چنانکه در ضمن عریضم عرض کردم از طرف نمایندگان محترم و از طرف مجلس موافقت شد در اینکه دولت را وادار کردند و يك قسمت از آن تأخیر بواسطه موافقت مجلس و دولت در عجله و نشر اوراق انتخابات جبران شد ولی متأسفانه همان طوریکه محسوس شده است مدتی که برای دادن تعرفه در طهران معین کرده اند با محسوس شدن کثرت عدد تعرفه گیرندگان در این دوره بطور خوبی و درستی این قضیه محسوس شده این مدت بقرینه بنده و بقرینه اشخاصیکه از طرز جریان انتخابات و طرز احساسات عمومی اطلاع دارند کم بنظر میرسد عده اهالی طهران مطابق احصائیه اخیره سیصد و پنجاه هزار نفر است و اگر عده اهالی حومه تهران را هم حساب کنیم شاید به سیصد و پنجاه هزار نفر بالغ شود و حرکت جنبشی که راجع بانقلابات در این دوره دیده میشود که یا بواسطه فقدان فشار و تحلیاتی است که همیشه در غیبت مجلس در مورد

اهالی مخصوصاً اهالی شاه آباد و قسمتهای متفرق و مختلف و بلکه محلات هیئت نظار مرکزی بر قراریکه امروز شنیده ام متحد - مالی به تمام کمیساریها صادر شده و به اشخاص تعرفه گیرنده گفته شده است که البته برون ورقه سجل احوال تهیه کنند و بعد بیایند بوجوب ورقه سجل احوال تعرفه بگیرند و اقدام بکلی مخالف با قانون است و کاملاً حق میدهد که مورد اعتراض کلیه انتخابات چه مجلس مقدس و چه اشخاصی که علاقه مند بانقلابات شده واقع شود در قانون انتخابات هیچ قید نکرده اند که بایستی گیرندگان تعرفه دارای ورقه هویت یا سجل احوال باشند اصل قانون سجل احوال قانونی نبوده است که در مجلس شورای ملی تصویب شده باشد و بقدری قانونیت داشته باشد که قانون مصوبه مجلس که قانون انتخابات است که قیود تعرفه گیرندگان و شرایط سلبیه و ثبوتیه معین کرده است این قانون را بواسطه قانونی که هنوز بمجلس نیامده و رسمیت پیدا نکرده مترازل می - کند و آن قانون سجل احوال است که در مملکت هنوز جریان خود را پیدا نکرده و شاید از سیصد و پنج هزار جمعیت طهران بیش از يك ثلث آن ورقه سجل احوال نگرفته اند مخصوصاً طبقات سیم و کسبه و قراء بواسطه آدم امکان تهیه يك قرآن تعلیمی کرده اند ورقه سجل احوال نگرفته اند و طفره رفته اند یا مجال گرفتن ورقه سجل احوال نکرده اند و اینها حق دارند امروز تعرفه بگیرند و حق ثابت اینها رانی شود بهانه اینکه ورقه هویت و سجل احوال ندارند هم این مسئله معمول و مجری میشود و این است که در این سه چهار روزه اخیر مخصوصاً در هیتهای نظار يك کنجکاوی و مخالفت فوق العاده نسبت باشخاص عموماً خاصه باشخاص که وضع و صورت آن ها يك قدری از درجه تشخصات ظاهری کمتر است شاید بااصطلاح بعض از رفقای محترم مجلس عمل و رنجبر و حکار گر و فقیر هستند نسبت بان اشخاص تمدنیات و تجاوزاتی شده است حتی بکسبه هم يك تجاوزاتی در هیئت نظار معمول داشته اند و گذشته از تعقیقات و استنکافاتی که باید بعمل آید يك عده زیادی را از گرفتن تعرفه محروم کرده اند و بآنها گفته اند ما شمارانی شناسیم در صورتیکه انتخاب هیئت نظار از معدومین محل برای همین استکه آنها تعرفه گیرند - کان را بشناسند قانونی که بموجب آن انتخابات جریان دارد نمیکوید اشخاصیکه میخواهند ورقه تعرفه بگیرند باید يك معرف همراه خود بیاورند فلسفه هیئت نظار این است که يك اشخاصی باشند تعرفه گیرندگان را بشناسند و تعرفه گیرندگان محتاج نباشند در موقع دادن تعرفه معرف ثانوی بخواهند و اخیراً در نتیجه شکایات فوق العاده افتادو گذشته از اینکه عده تعرفه گیرندگان

نظر به آن جنبش عمومی زیادتر از سابق شده و معذک عده تعرفه را کم معین کرده اند و بطوریکه ما حساب میکنیم بیش از پانزده هزار تعرفه نخواستند داشت تصدیق می - فرمائید که در طهران پانزده هزار تعرفه خیلی کم است و این اجحافی است که از طرف دولت و هیئت نظار به تعرفه خواهان میشود باهمه اینها میشنوم که باین ترتیبات قناعت نمی شود این قبیل اشکال تراشی هائی که عرض شد از طرف هیئت نظار پیش می آید بنده این تصمیم اخیر نظرار را کاملاً برخلاف قانون میدانم و اهالی طهران مجبور نیستند برون سجل احوال تحصیل نمایند حتی مجبور نیستند برای شناساندن خودشان به هیئت نظار معرف یا تصدیق کمیساریها بیاورند مادامی که مطابق مقررات قانون و هیئت نظار نتوانند معروفیت آنها را ثابت کنند آنها حق دارند برون تعرفه بگیرند و هیئت نظار هم باید بدهند خواه کلاه بندی بر سرشان باشد خواه جل حالمان بدوش داشته باشند هیئت نظار هیچ حق ندارد به تصور اینکه این آدم معروف نباشد یا اهل این محل نباشد یا تازه وارد شده باشد مردم را از حق انتخابات محروم نماید باید طوری در موقع دادن تعرفه قضاوت نمایند که در اطراف هیئت نظار

و نظریات دولت بعضی نگرانیها حاصل نشود از آقایان نمایندگان تقاضا میکنم بیایند موافقت فرمایند و بتوسط هیئت دولت به هیئت نظار اطلاع داده شود که اگر چنانچه حقیقتاً این اشکال تراشی طبیعی است و نظریات دیگری درین نیست برای اینکه بهتر مردم را بشناسند خوبست مقرر کنند مثل انتخابات سابق چند نفر از دریش سفیدان و معروفین محل بیایند در هیئت نظار نیستند که این بدبختها که از کسب و کار خود دست میکشند و در این ازدحام عمومی وقت خودشان را صرف میکنند لااقل اینها محروم برنگردند آقایان میدانند که ملت ایران هنوز کاملاً مایوس به انتخابات نیستند و ملت ایران را باید بانهیج و تشویق بطرف انتخابات سوق داد و اگر بنا باشد مخصوصاً در مقابل اشخاص که کمتر بمسائل اجتماعی آشنا هستند این قبیل اشکال تراشیها را بدهد شاید بالاخره آنها برای گرفتن سجل احوال هم حاضر نشوند این مسامحه و تعلل نظرار را مقنن بشمارند و نروند تعرفه بگیرند و این يك موفقیت و مظرفیتی از برای دولت نیست که با بودن مجلس شورای ملی می - خواهد انتخابات را بیطرفانه انجام دهد دولت و مجموعه و اجزاء بایستی سعی کنند و مردم را تشویق و تهیهیج کنند که بیایند و تعرفه بگیرند این قبیل اشکال تراشیها را بنده خوب میدانم باین جهت خواستم متذکر بشوم که از اهالی محل برای شناختن مردم کمک بخواهند لااقل اگر میخواهند در

قضایا خیلی وقت کنند دوره انتخابات و مدت دادن تعرفه را تمدید بدهند تا این قبیل اشکال تراشیها باعث معروفیت جماعتی نشود این بود عریض بنده

رئیس - آقای مدرس - (اجازه)

مدرس - وقت تنگ است خوب است جلسه را ختم نمائید

رئیس - گویا راجع به مطلب دیگری فرمایشی دارند؟

مدرس - در بودجه عرض داشتم که اجازه ندادید

رئیس - راجع به اظهارات آقای ملک الشعراء مجلس شاید در يك قسمتش حق دخالت ندارد زیرا وقتی مجلس يك قانونی نوشت و به موجب آن قانون بيك جمعیتی یا انجمنی اختیار داد مادامی که آن ماده قانون را الغاء نکرده است نمی تواند هر روز به انجمن دستور العمل بدهد که آن مدتی در اعلان شاد داده آید کم بکنید یا زیاد و گمان میکنم اگر مجلس بخواهد حفظ حیثیات و اعتبارات خود را کرده باشد باید همان قانونی را که نوشته است محترم بدارد و اگر در این خصوص يك شکایاتی باشد باید مطابق مقررات قانون بخود انجمن اظهار شود و اگر انجمن اهمیتی ندارد بمجلس مراجعه نمایند ولی البته اگر انجمنی از حدود قانون تخطی کرده باشد مسئله سجل احوال یا چیزهای دیگر مجلس میتواند بقوه مجریه تذکر بدهد به انجمن بگویند و این قبیل تعرضات و اشکالات مرتفع شود

(مجلس تقریباً هفت ساعت از شب گذشته ختم شد)

رئیس مجلس موتمن الملک

جلسه ۲۶۹

صورت مشروح مجلس

لیله شنبه ۱۵ ثور ۱۳۰۲

مطابق هجدهم شهر

رمضان ۱۳۴۱

(مجلس چهار ساعت از شب گذشته بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید (صورت جلسه لیله پنجشنبه سیزدهم ثور را آقای امیر ناصر قرائت نمودند

رئیس - آقای آقا سید فاضل (اجازه)

آقا سید فاضل - بنده بعد از تصویب صورت جلسه عرض دارم

رئیس - آقای آقا میرزا شهاب الدین

آقا میرزا شهاب الدین - آقای

آقا میرزا سید حسن خان را غائب بدون اجازه نوشته اند در صورتیکه دیشب بواسطه عارضه کسالت عذر خواستند عریضه هم بتوسط بنده بکمیسیون عریض نوشته بودند و بنده دادم با آقای معتمد الملک

رئیس - الان رسیده است اصلاح